

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0242

Parlamento iniciatyvos teisė

2022 m. birželio 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Parlamento iniciatyvos teisės (2020/2132(INI))

(2022/C 493/11)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis) ir į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV),
- atsižvelgdamas į 2010 m. spalio 20 d. iš dalies pakeistą Pagrindų susitarimą dėl Europos Parlamento ir Europos Komisijos santykių ⁽¹⁾ (toliau – 2010 m. Pagrindų susitarimas),
- atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros ⁽²⁾ (toliau – Tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros),
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl Europos Sąjungos veikimo gerinimo remiantis Lisabonos sutarties teikiamomis galimybėmis ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl galimų dabartinės Europos Sąjungos institucinės sąrangos pakeitimų ir korekcijų ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 13 d. rezoliuciją dėl diskusijų dėl Europos ateities padėties ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Europos Parlamento pozicijos dėl Konferencijos dėl Europos ateities ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. birželio 18 d. rezoliuciją dėl Europos Parlamento pozicijos dėl Konferencijos dėl Europos ateities ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 16 d. Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen pristatytas kitos kadencijos Europos Komisijos (2019–2024 m.) politinės gaires „Daugiau siekianti Sąjunga. Mano Europos darbotvarkė“,
- atsižvelgdamas į Parlamento užsakytą 2020 m. liepos mėn. tyrimą „Europos Parlamento iniciatyvos teisė“,
- atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nuomones,
- atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto pranešimą (A9-0142/2022),

A. kadangi ES sutarties 15 straipsnyje nustatyta, kad Europos Vadovų Taryba nevykdo teisėkūros funkcijų;

⁽¹⁾ OL L 304, 2010 11 20, p. 47.

⁽²⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽³⁾ OL C 252, 2018 7 18, p. 215.

⁽⁴⁾ OL C 252, 2018 7 18, p. 201.

⁽⁵⁾ OL C 449, 2020 12 23, p. 90.

⁽⁶⁾ OL C 270, 2021 7 7, p. 71.

⁽⁷⁾ OL C 362, 2021 9 8, p. 6.

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

- B. kadangi Parlamentas yra vienintelė ES institucija, kurią demokratiškai ir tiesiogiai renka piliečiai; kadangi, priešingai nei sureguliuota valstybių narių konstitucinėse sistemose, Parlamentas neturi bendros tiesioginės teisėkūros iniciatyvos teisės, kuri pagal ES sutarties 17 straipsnio 2 dalį priklauso Komisijai, išskyrus atvejus, kai Sutartyse nustatyta kitaip;
- C. kadangi Sutartimis suteikiama netiesioginė teisėkūros iniciatyvos teisė, nes pagal SESV 225 straipsnį „Europos Parlamentas, spręsdamas jį sudarančių narių balsų dauguma, gali paprašyti, kad Komisija pateiktų bet kokią atitinkamą pasiūlymą klausimais, kuriais, jo nuomone, Sutartims įgyvendinti reikalingas Sąjungos teisės aktas“;
- D. kadangi SESV 225 straipsnyje taip pat numatyta, kad, „[j]eigu Komisija nepateikia pasiūlymo, apie priežastis ji praneša Europos Parlamentui“;
- E. kadangi Parlamento pranešimai savo iniciatyva ir rezoliucijos yra svarbi priemonė nustatant ES politinę darbotvarkę;
- F. kadangi pagal 2010 m. Pagrindų susitarimą Komisija įsipareigojo pranešti apie konkrečius tolesnius veiksmus, susijusius su bet koku pagal SESV 225 straipsnį pateiktu Parlamento prašymu pateikti pasiūlymą, ir tai padaryti per tris mėnesius nuo atitinkamos rezoliucijos priėmimo plenariniame posėdyje dienos; kadangi tais atvejais, kai Komisija nesilaiko šio įsipareigojimo, tai gali būti laikoma neveikimu pagal SESV 265 straipsnį;
- G. kadangi tik trečdalis iki 2019 m. vykdytų Parlamento teisėkūros ir ne teisėkūros iniciatyvos procedūrų gali būti laikomos sėkmingomis ir kad dėl daugumos nuo 2011 m. Parlamento priimtų teisėkūros pranešimų savo iniciatyva (INI) Komisija iki 2019 m. nesiėmė tolesnių veiksmų ir nepateikė atitinkamų pasiūlymų ⁽⁸⁾;
- H. kadangi Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatyta, kad Komisija privalo priimti konkretų komunikatą dėl su tokiais prašymais susijusių tolesnių veiksmų ir kad, „[j]eigu atsakydama į tokią prašymą Komisija nuspręs nepateikti pasiūlymo“, ji privalo „atitinkamais atvejais, pateik[ti] galimų alternatyvų analizę bei atsaky[ti] į abiejų teisės aktų leidėjų iškeltus klausimus, susijusius su analize dėl Europos pridėtinės vertės ir analize dėl išlaidų dėl Europos masto veiksmų nebuvimo“;
- I. kadangi Sutartimis Parlamentui suteikiama tiesioginė iniciatyvos teisė, kai tai susiję su jo sudėtimi, Parlamento narių rinkimu ir Parlamento narių statutu, Europos ombudsmeno statutu ir Parlamento tyrimo teise, kai taikoma speciali procedūra, ir inicijuojant procedūras, susijusias su teisinės valstybės principo laikymusi ir Sutarties peržiūra;
- J. kadangi Parlamento tiesioginės iniciatyvos teisės toli gražu nėra pakankamos, kad jis galėtų išreikšti piliečių, pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių poziciją Europos Sąjungos institucijose, taigi faktiškai Komisijai paliekamas monopolis naudotis teisėkūros iniciatyva;
- K. kadangi kalbant apie svarbesnį Parlamento vaidmenį nustatant Sąjungos darbotvarkę ir šiuo tikslu stiprinant Parlamento iniciatyvos teisę taip pat būtina išplėsti įprastą teisėkūros procedūrą įtraukiant kitas politikos sritis ir stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą;

⁽⁸⁾ Europos Parlamento Vidaus politikos generalinis direktoratas, Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius, tyrimas „Europos Parlamento iniciatyvos teisė“, Briuselis, 2020 m., p. 55 ir 57.

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

- L. kadangi Parlamentas parengė itin plataus užmojo teisėkūros iniciatyvą dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo, priimtą 2016 m. spalio mėn.⁽⁹⁾ ir 2020 m. spalio mėn.⁽¹⁰⁾, ragindamas Komisiją ir Tarybą pradėti derybas su Parlamentu dėl tarpinstitucinio susitarimo pagal SESV 295 straipsnį; kadangi teisinė valstybė yra viena iš sričių, kurioje galėtų būti plėtojama Parlamento iniciatyvos teisė;
- M. kadangi Parlamentui suteikus tiesioginę iniciatyvos teisę būtų atkurta Sąjungos teisėkūros proceso pusiausvyra;
- N. kadangi empiriniai duomenys rodo, kad Parlamento iniciatyvų sėkmė iš esmės priklauso nuo Tarybos taikomos sprendimų priėmimo procedūros (kvalifikuota balsų dauguma arba vienbalsiškumas)⁽¹¹⁾;
- O. kadangi savo rezoliucijoje dėl diskusijų dėl Europos ateities padėties Parlamentas priminė, kad „galimos būsimos Sutarčių peržiūros atveju teisėkūros iniciatyvos teisė galėtų būti suteikta ir Parlamentui, kaip tiesioginiam ES piliečių atstovui“; kadangi Konferencija dėl Europos ateities, be kita ko, buvo istorinė galimybė skatinti Europos demokratijos ir Sutarčių reformą dalyvaujant piliečiams;
- P. kadangi Konferencijos dėl Europos ateities skaitmeninėje platformoje Europos demokratija buvo vienas iš klausimų, kuriuos svarstant daugiausia prisidėjo piliečiai;
- Q. kadangi savo rezoliucijoje dėl galimų dabartinės Europos Sąjungos institucinės sąrangos pakeitimų ir korekcijų Parlamentas pasiūlė, „kad vadovaujantis daugelio valstybių narių bendra praktika abejiems ES teisėkūros rūmams, t. y. Tarybai ir visų pirma Parlamentui, vienintelei piliečių tiesiogiai išrinktai institucijai, [būtų] suteikt[ta] teisėkūros iniciatyvos teis[ė] nedarant poveikio Komisijos teisėkūros prerogatyvoms“;
- R. kadangi Parlamento Darbo tvarkos taisyklėse nustatomos rezoliucijų rengimo ir priėmimo taisyklės pagal SESV 225 straipsnį; kadangi praktikoje yra skirtumas tarp pranešimų savo iniciatyva (INI) ir savo iniciatyva teikiamų teisėkūros pranešimų (INL); kadangi 2010 m. Pagrindų susitarime ir Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros tokio skirtumo nedaroma;

Sutartyse nustatyta Parlamento tiesioginė iniciatyvos teisė (-ės)

1. pabrėžia, kad Parlamentas, nors yra vienintelė tiesiogiai renkama ES institucija, neturi bendros tiesioginės iniciatyvos teisės, ir apgailestauja dėl to;
2. pabrėžia, kad Lisabonos sutartimi pripažįstant Parlamento kompetenciją pačiam organizuoti savo darbą, jo atliekamą kontrolės funkciją ir jo, kaip vienintelės tiesiogiai renkamos ES institucijos, demokratinį teisėtumą Parlamentui jau yra suteikiamos tiesioginės iniciatyvos teisės;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad remiantis institucine sąranga, pagal kurią Parlamentas dar neturi bendro pobūdžio tiesioginės iniciatyvos teisės, jo inicijuojamos specialios teisėkūros procedūros yra specialaus konstitucinio pobūdžio ir yra viršesnės už įprastas teisėkūros procedūras;
4. primena, kad per pastaruosius 20 metų Parlamentas ne kartą naudojosi šiomis specialiosiomis teisėkūros teisėmis, nors jos nėra pakankamos; tačiau apgailestauja, jog dėl to, kad Komisijai ir Tarybai nepavykdavo susitarti, šios specialios teisėkūros procedūros buvo itin retai sėkmingai užbaigiamos⁽¹²⁾;

⁽⁹⁾ 2016 m. spalio 25 d. rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo (OL C 215, 2018 6 19, p. 162).

⁽¹⁰⁾ 2020 m. spalio 7 d. rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo (OL C 395, 2021 9 29, p. 2).

⁽¹¹⁾ Europos Parlamento Vidaus politikos generalinis direktoratas, Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius, tyrimas „Europos Parlamento iniciatyvos teisė“, Briuselis, 2020 m., p. 12.

⁽¹²⁾ Ten pat, p. 34–35.

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

5. pabrėžia, kad Parlamentas pasinaudojo savo iniciatyvos teise pradėdamas teisinės valstybės procedūrą pagal ES sutarties 7 straipsnį; smerkia tai, kad Taryba nesiima tolesnių veiksmų pagal šią procedūrą ir nereaguoja į vėlesnius pakartotinius Parlamento raginimus imtis veiksmų, taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Tarybai veiksmingai nesinaudojant ES sutarties 7 straipsniu toliau kenkiama bendrų Europos vertybių neliečiamumui, tarpusavio pasitikėjimui ir visos Sąjungos patikimumui; mano, jog būtina užtikrinti, kad 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo⁽¹³⁾ būtų įgyvendintas visiškai ir nedelsiant, kartu paisant Parlamento kaip vienos iš teisėkūros institucijų vaidmens; mano, kad Sąjunga vis dar struktūriškai nepasirengusi kovoti su demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių padėties blogėjimu ir pažeidimais valstybėse narėse; mano, kad padėties blogėjimas šiais aspektais įvairiose valstybėse narėse parodė, kad būtina vykdyti tikrą tarpinstitucinį bendradarbiavimą; labai apgailestauja dėl to, kad trūksta tinkamo atsako į Parlamento iniciatyvą sukurti ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą, ir pakartoja savo raginimą Komisijai ir Tarybai nedelsiant pradėti derybas su Parlamentu dėl tarpinstitucinio susitarimo;

6. pakartoja savo pagrįstą pasiūlymą dėl aiškaus pavojaus, kad Vengrija gali šiurkščiai pažeisti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga, nustatymo; pakartoja, jog yra labai susirūpinęs dėl to, kad pagal standartinę klausymų procedūrą neužtikrinamas vienodų sąlygų sudarymas, viena vertus, Parlamentui ir, kita vertus, Komisijai bei trečdaliui valstybių narių, kiek tai susiję su pagrįsto pasiūlymo teikimu ir galimybe susipažinti su informacija; apgailestauja, kad per klausymus dar nepasiekta jokios reikšmingos pažangos sprendžiant problemas, susijusias su aiškiu šiurkštaus ES vertybių pažeidimo pavojumi;

7. apgailestauja dėl to, kad trys valstybės narės dar neratifikavo 2018 m. priimto iš dalies pakeisto Europos Sąjungos Rinkimų akto;

8. taip pat apgailestauja dėl to, kad Taryba vis dar atsisako derėtis su Parlamentu dėl jo tyrimo teisės, nors tai prieštarauja SESV 226 straipsniui ir lojalaus bendradarbiavimo principui, taigi Sutarties nuostata neįgyvendinama, nors privaloma tai daryti;

9. palankiai vertina tai, kad Parlamento iniciatyva buvo priimtas naujas Europos ombudsmeno statutas, kuriuo buvo užtikrintas šio statuto suderinamumas su Lisabonos sutartimi;

Sutartyse nustatytos Tarybos ir Europos Vadovų Tarybos iniciatyvos teisės

10. apgailestauja, kad ekonominės ir pinigų politikos srityje SESV 121 straipsnyje numatyta tik tai, kad Parlamentas turi būti informuojamas; taip pat pažymi, kad Taryba pasinaudojo SESV 121 straipsniu kaip *de facto* iniciatyvos teise šioje srityje, ir reikalauja, kad Parlamentui, kaip vienintelei piliečiams atstovaujančiai ES institucijai, būtų suteikta daugiau įgaliojimų;

11. taip pat pripažįsta, kad Europos Vadovų Taryba laisvės, saugumo ir teisingumo srityje naudojami SESV 68 straipsniu kaip *de facto* iniciatyvos teise; pabrėžia, kad Europos Vadovų Taryba nėra viena iš teisėkūros institucijų ir kad, atsižvelgiant į ypač didelį šios politikos poveikį pagrindinėms piliečių teisėms, reikėtų persvarstyti tai, kad Europos Vadovų Taryba priima daugiametes veiksmų programas šioje srityje, nereikalaujant konsultuotis su Parlamentu ar Komisija; ragina atliekant būsimą Sutarties peržiūrą Parlamentui ir Tarybai suteikti šią kompetenciją lygiomis sąlygomis;

12. pažymi, kad pagal SESV 76 straipsnį Taryba, naudodamasi ketvirtadalio valstybių narių iniciatyva, ir Komisija turi konkuruojančią iniciatyvos teisę priimant aktus bendradarbiavimo administracinės teisės klausimais ir policijos bendradarbiavimo bei teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityse;

13. pažymi, kad šie pokyčiai yra dalis platesnės tendencijos, susijusios su didėjančiu disbalansu tarp Tarybos, Europos Vadovų Tarybos ir Komisijos, kalbant apie sprendimų priėmimo įgaliojimus visose politikos srityse; pabrėžia, kad dėl šios praktikos sutrikdoma Sutartyse nustatyta ES institucinė struktūra; mano, kad reikėtų atkurti pusiausvyrą siekiant demokratinio teisėtumo, suteikiant lygiavertes teises Parlamentui;

⁽¹³⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1.

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

14. su susirūpinimu pažymi, kad Taryba nepakankamai skaidriai naudojami SESV 241 straipsnyje nustatyta netiesiogine iniciatyvos teise; ragina Tarybą naudotojui patogiu būdu visomis oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis paskelbti visus prašymus, pateiktus remiantis šiuo teisiniu pagrindu, ir primygtinai ragina Tarybą užtikrinti kuo didesnę visų savo aktų skaidrumą⁽¹⁴⁾, visapusiškai laikantis ES taisyklių dėl galimybės susipažinti su dokumentais;

Sutartyse nustatyta Parlamento netiesioginė iniciatyvos teisė

15. primena, kad priėmus Maastrichto sutartį buvo pripažintas unikalus Parlamento demokratinis teisėtumas ir Parlamentas įgijo teisę prašyti Komisijos pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto;

16. pažymi, kad pagal SESV 225 straipsnį tokie prašymai turi atitikti Sąjungos kompetenciją ir kad šiuo metu vienintelė Komisijos pareiga yra informuoti Parlamentą apie priežastis, jeigu ji pasiūlymo nepateikia;

17. primena, kad, pasirašydami 2010 m. Pagrindų susitarimą, Parlamentas ir Komisija susitarė toliau stiprinti šią teisę; pažymi, kad Komisija išsipareigojo per tris mėnesius pranešti apie savo tolesnius veiksmus, susijusius su Parlamento prašymais, ir kolegijai nusprendus pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto;

18. mano, kad atėjo laikas parodyti ambicingesnę politinę valią, todėl ragina apsvarstyti galimybę persvarstyti 2010 m. Pagrindų susitarimą, kad Parlamentui būtų užtikrintos didesnės iniciatyvos teisės;

19. apgailestauja dėl to, kad, kalbant apie iki 2019 m. pagal SESV 225 straipsnį pateiktus Parlamento teisėkūros iniciatyvos pranešimus, būta tik keletas atvejų, kai Komisija, reaguodama į Parlamento prašymus, pateikė pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamo akto⁽¹⁵⁾; taip pat apgailestauja, kad daugeliu atvejų Komisija nesilaikė terminų, per kuriuos ji turėjo atsakyti į Parlamento prašymus ir pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto;

20. mano, kad vienintelė Komisijos pareiga informuoti Parlamentą apie priežastis, dėl kurių ji nesiima tolesnių veiksmų dėl INL pranešimo, priimto visų Parlamento narių balsų dauguma, yra tikrai pernelyg menkas reikalavimas, todėl labai palankiai vertina tai, kad Komisijos pirmininkė U. von der Leyen remia Parlamento iniciatyvos teisę ir prisiėmė išsipareigojimą visada teisėkūros procedūra priimamu aktu reaguoti į Parlamento prašymus pagal SESV 225 straipsnį, visapusiškai laikantis proporcingumo, subsidiarumo ir geresnės teisėkūros principų; tikisi, kad Komisija laikysis šio išsipareigojimo inicijuoti teisės aktus Parlamentui priėmus tokią prašymą, pateiktą visų Parlamento narių balsų dauguma patvirtintame INL pranešime; mano, kad šis išsipareigojimas turėtų būti sustiprintas, taip pat turėtų būti stiprinami Parlamento įgaliojimai daryti įtaką ES darbotvarkei;

⁽¹⁴⁾ 2019 m. sausio 17 d. savo rezoliucija dėl Ombudsmeno strateginio tyrimo OI/2/2017 dėl skaidrumo ES Tarybos parengiamuosiuose organuose svarstant teisėkūros procedūra priimamų aktų projektus (OL C 411, 2020 11 27, p. 149).

⁽¹⁵⁾ Europos Parlamento Vidaus politikos generalinis direktoratas, Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius, tyrimas „Europos Parlamento iniciatyvos teisė“, Briuselis, 2020 m., p. 54.

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

21. giria dabartinę Komisijos narių kolegiją už tai, kad ji laiku atsakė į visus Parlamento prašymus⁽¹⁶⁾, išskyrus vieną atvejį⁽¹⁷⁾; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto nebuvo pateiktas tik vieno prašymo atveju; mano, jog tai rodo, kad buvo įtvirtintas tarpinstitucinis precedentas, ir tikisi, kad Komisija toliau vykdys savo įsipareigojimą, atsakydama į visus prašymus;

22. mano, kad svarstymai apie Parlamento iniciatyvos teisę turi būti vykdomi kartu su platesnio masto svarstymais apie politinę iniciatyvą ES sprendimų priėmimo procese;

23. siūlo pagerinti tolesnius veiksmus, kurių imamasi atsižvelgiant į Europos piliečių iniciatyvą, ir pabrėžia, kad tuo atveju, jei Komisija iki nustatyto termino nepaskelbia savo ketinimų arba pranešime nurodo, kad ji neketina imtis veiksmų dėl Europos piliečių iniciatyvos, kuri atitinka procedūrinius reikalavimus ir Sutartis, visų pirma pagrindines Sąjungos vertybes, įtvirtintas ES sutarties 2 straipsnyje, Parlamentas galėtų nuspręsti imtis tolesnių veiksmų dėl Europos piliečių iniciatyvos parengdamas INL pranešimą;

Parlamento iniciatyvos teisės (-ių) ateitis

24. yra tvirtai įsitikinęs, kad bendra ir tiesioginė iniciatyvos teisė dar labiau sustiprintų Sąjungos demokratinį teisėtumą, suteiktų galių Sąjungos piliečiams ir atspindėtų ilgai vykusių Sąjungos ir jos institucijų kompetencijos raidą siekiant stipresnės Europos demokratijos;

25. laikosi nuomonės, kad Parlamentui, kaip vienintelei tiesiogiai renkamai ES institucijai, turėtų būti suteikta teisė siūlyti teisės aktą;

26. yra tvirtai įsitikinęs, kad Sutartys turėtų būti persvarstytos, kad Parlamentui, kaip vienintelei tiesiogiai renkamai ES institucijai, taigi ir institucijai, kuri atstovauja piliečiams ES sprendimų priėmimo procese, būtų suteikta bendra ir tiesioginė teisė inicijuoti teisės aktus; pabrėžia, kad Parlamentas turėtų inicijuoti procedūrą pagal ES sutarties 48 straipsnį, kad būtų nustatyta tokia teisėkūros iniciatyvos teisė; mano, kad Parlamento iniciatyvos teisė turėtų būti taikoma bent tose politikos srityse, kuriose Parlamentas yra įgaliotas priimti teisės aktus kaip vienas iš teisės aktų leidėjų;

27. pabrėžia, kad Konferencija dėl Europos ateities buvo beprecedentė galimybė pašalinti esamus trūkumus ir suteikti naują postūmį Europos demokratijai, ir primygtinai ragina vadovautis Konferencijos dalyvių rekomendacija siekti tikros Parlamento iniciatyvos teisės;

28. pakartoja, kad klausimai, kuriais Parlamentas šiuo metu turi iniciatyvos teisę, yra specialaus ir ypatingo konstitucinio pobūdžio, todėl mano, kad tokia išimtinė teisė turėtų apimti ir tuos klausimus, kai demokratinis teisėtumas ir Sąjungos suverenumas yra ypač svarbūs;

⁽¹⁶⁾ Komisija atsakė į šias Parlamento rezolucijas:

- 2020 m. spalio 8 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeniniai finansai: dėl kriptoturto kylanti rizika. Reguliavimo ir priežiūros iššūkiai finansinių paslaugų, įstaigų ir rinkų srityje“ (OL C 395, 2021 9 29, p. 72);
- 2020 m. spalio 22 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai dėl ES teisinės sistemos, skirtos ES sukeliama pasauliniam miškų naikimui sustabdyti ir pradėti juos atkurti (OL C 404, 2021 10 6, p. 175);
- 2020 m. spalio 20 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeninių paslaugų aktas: komercinės ir civilinės teisės nuostatų pritaikymas internetinei komercinių subjektų veiklai“ (OL C 404, 2021 10 6, p. 31);
- 2020 m. spalio 20 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai „Skaitmeninių paslaugų aktas: bendrosios rinkos veikimo gerinimas“ (OL C 404, 2021 10 6, p. 2);
- 2020 m. spalio 20 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai dėl dirbtinio intelekto, robotikos ir susijusių technologijų etinių aspektų sistemos (OL C 404, 2021 10 6, p. 63);
- 2020 m. spalio 20 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai dėl naudojant dirbtinį intelektą taikomos civilinės atsakomybės tvarkos (OL C 404, 2021 10 6, p. 107);
- 2021 m. sausio 21 d. rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai dėl teisės atsijungti (OL C 456, 2021 11 10, p. 161).

⁽¹⁷⁾ Komisijos atsakymas į 2020 m. gegužės 13 d. Parlamento rezoluciją su rekomendacijomis Komisijai „Sąjungos programų paramos gavėjų apsaugos sistema: DFP atsigalvųjų priemonių plano parengimas“ (OL C 323, 2021 8 11, p. 2).

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

29. pažymi, kad dabartinės Parlamento iniciatyvos teisės apima įvairias specialias teisėkūros procedūras, pvz., nuostatų, susijusių su jo paties sudėtimi, Parlamento narių rinkimais ir jų statutu, Europos ombudsmeno statutu ir Parlamento tyrimo teise, atveju;

30. mano, kad šios procedūros beveik nereguliuojamos Sutartimis, ir ragina tris institucijas pasirašyti naują tarpinstitucinį susitarimą, kuriame būtų aptariamas tik šis klausimas, visapusiškai atsižvelgiant į jo specialų konstitucinį pobūdį ir stiprinant Europos Sąjungos demokratinį teisėtumą; mano, kad šiame naujame tarpinstituciniame susitarime galėtų būti numatytos priemonės, kuriomis būtų išvengta institucinio dokumentų blokavimo;

31. mano, kad Parlamento vidaus taisyklės turėtų geriau atspindėti ypatingą šių teisėkūros procedūrų pobūdį; visų pirma rekomenduoja, kad tais atvejais, kai Parlamentui norint priimti teisės aktą būtina gauti Tarybos sutikimą ar pritarimą ir Komisijos nuomonę ar pritarimą, Parlamentas, įvykus balsavimui dėl siūlomo teisės akto, turėtų pradėti konsultacijų su šiomis institucijomis procedūrą; taip pat laikosi nuomonės, kad Parlamentas turėtų supaprastinti procedūras, kad įvykus konsultacijoms galėtų pakeisti šiuos siūlomus teisės aktus;

32. mano, kad įprastos teisėkūros procedūros išplėtimas ir įprastos teisėkūros procedūros apibrėžimas numatant Parlamento iniciatyvos teisę turėtų būti laikomi papildomais procesais;

33. mano, kad, pripažinus Parlamento tiesioginę iniciatyvos teisę, iš Komisijos nebūtų atimta galimybė išsaugoti konkuruojančią teisę ar iniciatyvos monopoliją tam tikrose srityse, kaip antai biudžeto; taip pat galėtų būti numatyta, kad Taryba turėtų tiesioginę iniciatyvos teisę griežtai apibrėžtose srityse; ragina tris institucijas apsvarstyti, kaip konkuruojančios iniciatyvos teisės galėtų būti veiksmingai taikomos ir įgyvendinamos praktikoje;

34. išipareigoja visapusiškai naudoti, plėtoti ir toliau stiprinti Parlamento galimybes naudotis netiesiogine iniciatyvos teise, kaip numatyta Sutartyse ir išplėtota tarpinstituciniuose susitarimuose bei Komisijos pirmininkei U. von der Leyen prisiėmus išipareigojimą;

35. mano, kad Tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros atlieka esminį vaidmenį užtikrinant nuoširdų ir skaidrų bendradarbiavimą per visą teisėkūros ciklą ir sudaro sąlygas geriau ir abipusiškai suprasti įvairių institucijų atitinkamas pozicijas;

36. ragina bendrai įvertinti, kaip veikia 2010 m. Pagrindų susitarimas, ir tai, ar reikia atlikti tikslingą peržiūrą siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingai laikomasi jo nuostatų ir terminų, susijusių su netiesiogine Parlamento iniciatyvos teise; be to, ragina Tarybą ir Komisiją kartu su Parlamentu įvertinti, koku mastu turėtų būti peržiūrėtas Tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros, siekiant pašalinti galimas kliūtis Parlamento įgaliojimams siūlyti teisėkūros iniciatyvas;

37. mano, kad tikslinga peržiūrėti Parlamento vidaus taisykles, procedūras ir reikalavimus, taip pat atsižvelgiant į savo iniciatyva teikiamų teisėkūros pranešimų rengimą pagal SESV 225 straipsnį, kad teikiami pasiūlymai būtų kryptingi ir tinkamai pagrįsti; siūlo supaprastinti Parlamento Darbo tvarkos taisyklėse nustatytas rezoliucijų rengimo ir priėmimo procedūras pagal SESV 225 straipsnį, siekiant užtikrinti, kad į visus prašymus Komisijai dėl teisėkūros iniciatyvos būtų tinkamai atsižvelgta, visada laikantis Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros, nepriklausomai nuo Parlamento rezoliucijos, į kurią įtrauktas prašymas;

38. išipareigoja pirmenybę teikti šioms priemonėms, kurios yra pagrindinis būdas prašyti, kad Komisija pateiktų pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų; šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į poreikį teikti prašymus tik Komisijai ir užtikrinti, kad teisėkūros iniciatyvos pranešimų turinys nenukryptų nuo nuspręsto rengti pranešimo dalyko; pabrėžia, jog tam, kad Parlamentas priimtų tikslingus ir tinkamai pagrįstus pranešimus pagal SESV 225 straipsnį, reikia užtikrinti būtinus techninius ir administracinius pajėgumus;

39. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su Komisija per visą su savo iniciatyva teikiamais teisėkūros pranešimais susijusį ciklą, siekiant užtikrinti, kad procesas būtų kuo veiksmingesnis, skaidresnis ir įtraukesnis; šiuo atžvilgiu pabrėžia Komitetų pirmininkų sueigos ir Pirmininkų sueigos vaidmenį;

2022 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

40. pabrėžia, kad Parlamentas visapusiškai laikosi Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros, kuriame pabrėžiama išankstinės Europos pridėtinės vertės analizės ir ES masto veiksnių nebuvimo kaštų vertinimo būtinybė, ir kad jis turi struktūrą poveikio vertinimo veiklai atlikti, kiek tai įmanoma, prieš pateikdamas INL pranešimą, kad būtų pagerintas Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros numatytas Europos pridėtinės vertės vertinimas;
41. mano, kad Komisija, imdamasi subsidiarumo, proporcingumo ir geresnio reglamentavimo principų taikymo vertinimo kaip vieno iš tolesnių veiksnių, susijusių su Parlamento prašymais dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, pateiktais pagal SESV 225 straipsnį, turėtų tinkamai atsižvelgti į Parlamento parengtas priedamas Europos pridėtinės vertės ir ES veiksnių nebuvimo kaštų analizes; pabrėžia, kad pagal Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros Komisija jau yra įpareigota atsakyti į bet kokius abiejų teisės aktų leidėjų iškeltus klausimus, susijusius su šiomis analizėmis;
42. be to, mano, kad Komisija turėtų aiškiai susieti pasiūlymų projektus, priimtus Parlamentui pateikus pasiūlymą pagal SESV 225 straipsnį, su atitinkamais INL pranešimais, kad būtų nustatytas aiškus poveikio teisėkūrai pėdsakas;
43. išipareigoja skatinti glaudesnę koordinavimą su Regionų komitetu ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, tinkamai atsižvelgdamas į jų nuomones, vykdant procedūrą pagal SESV 225 straipsnį;
44. pakartoja, kad prieinamumas, etika ir skaidrumas turi itin didelę reikšmę ir jais turi būti grindžiama visų ES institucijų veikla; ragina, kad visa svarbi informacija apie savo iniciatyva teikiamus teisėkūros pranešimus, pvz., apie vidaus procedūrinius etapus ar Komisijos tolesnius veiksmus, būtų lengvai prieinama internete visomis oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis;
45. dar kartą pabrėžia parengiamojo teisėkūros etapo svarbą ir primena Parlamento vaidmenį, numatytą pagal Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros ir 2010 m. Pagrindų susitarimą; ragina paspartinti bendros teisėkūros duomenų bazės sukūrimą, kaip numatyta Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros;
46. primena piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimo svarbą siekiant užtikrinti ES demokratinę teisėtumą; ragina visas ES institucijas prasmingai įtraukti juos į sprendimų priėmimo procesą visais politikos ciklo etapais;

o

o o

47. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.
-